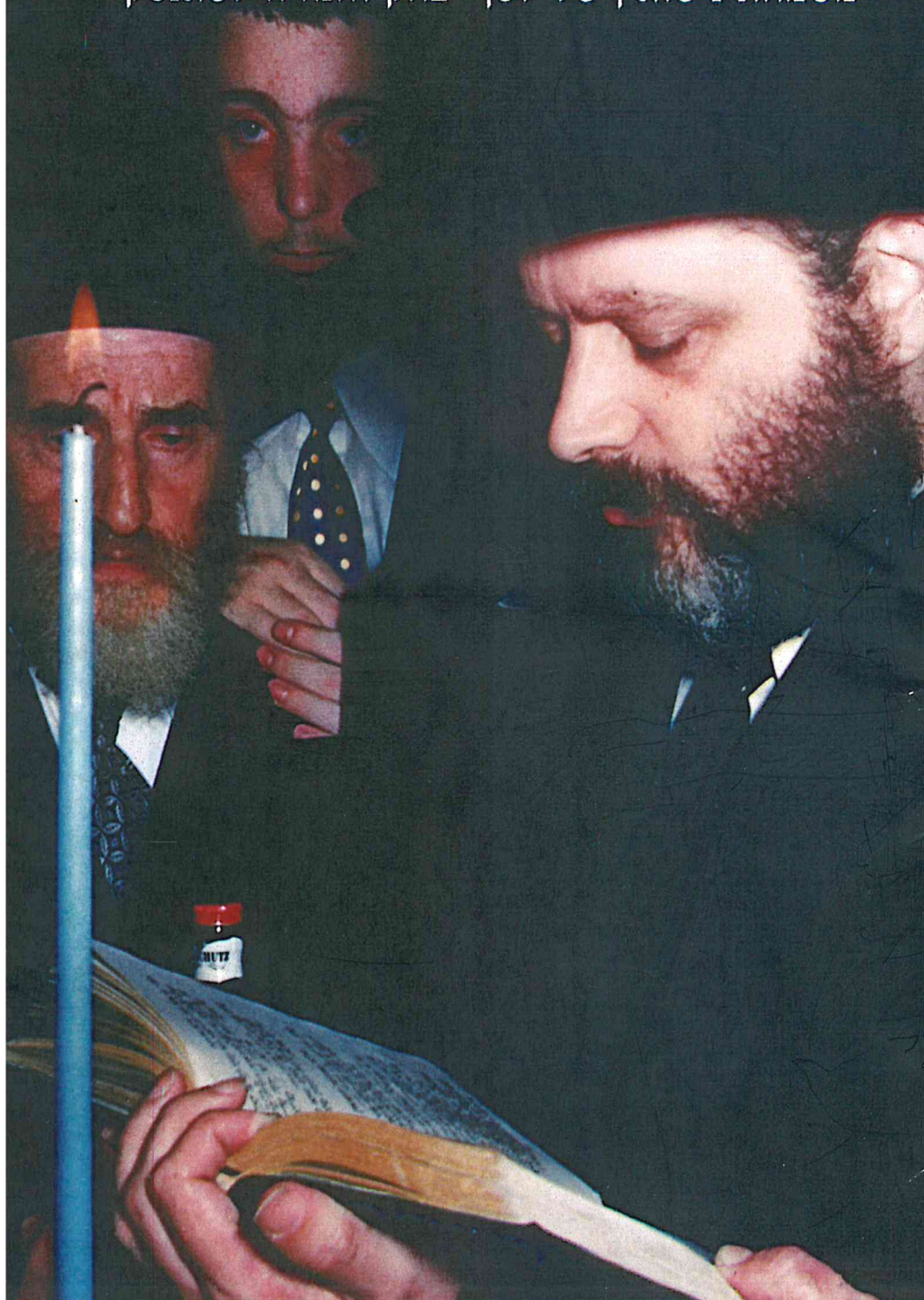

תשרה

משמחת נישואין של יוסף יצחק וחנה ווילשאנסקי

פתח צבר

בשבח והודי' להשי"ת, שהחיינו וקיימנו והגיענו ליום כלולות צאצאינו שיחיו מזל טוב ולבנין עדי עד. הננו מתכבדים להגיש לפניכם „תשורה“, כאות הוקרה על השתתפותכם בשמחתינו. כמנהג אנ"ש שיחיו, מיוסד על הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בחתונת כ"ק אד"ש מה"מ.

תשורה זאת כוללת:

צילום מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בפרסום ראשון
צילום מכתב כ"ק אדמו"ר מה"מ להורי החתן
צילום כתי"ק כ"ק אדמו"ר מה"מ בפרסום ראשון
צילום מכתב כ"ק אדמו"ר מה"מ באנגלית
אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
חלק מתולדות חייו של ר' שניאור זלמן ווילענקין, „המלמד של הרבי“

בתקווה שנזכה תיכף ומיד ו„ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה“. בהתגלות כ"ק אדמו"ר מה"מ „מלך ביופיו תחזינה עינינו תיכף ומי"ד ממ"ש.

חיים אלי' ופייגא ווילשאנסקי
חיים אלעזר ושטערנא בילא וילנקין

ד' אלול, ה'תשס"ה
ברוקלין, נ.י.

תשורה משמחת נישואין של יוסף יצחק וחנה ווילשאנסקי

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
GLCUM 6-2818

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ביה, כ"ה אלול תש"ט
בדזקלין

ידידי ווייח איינא הרב טוה"ר
אליז שיי טייטשטאן

שלום וברכה

לקראת השנה החדשה הבאה עלינו
ועל כל ישראל לטובה ולגריבה, הגני בזה
לבדך את ידידי ובטיב יחיו, בתוך כלל
מחבבי ובתוך כללות אנ"ש, היעליהם יחיו,
בברכת כתיבה וחתמה טובה לשנה טובה
ומנוחה.

יחינו חזו"ש וטובכם בל"ט זכ

בשמיאל וברמיאל
יוסף יצחק שניאורסאהן

תשורה משמחת נישואין של יוסף יצחק וחנה ווילשאנסקי

ווילשאנסקי - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליוכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כא' טבת תשל"ז
ברוקלין, נ. י.

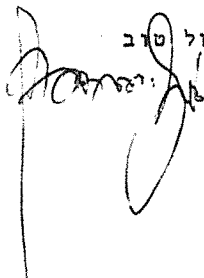
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' חיים אלי' שי'
וב"ג תי'

שלום זברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום ר"ה שבט הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי מזל טוב
מזל טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורת הגסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר מה"מ להורי החתן

אני זוכה וזכונת
בית אמוסי
מוסיא שניאורסאהן
א.א.

ב) אצל טוב
מוסיא שניאורסאהן

1) מזל טוב ולבנות בית חסידותי מאור בגו"ר
מ.ש.

2) מזל טוב
מוסיא שניאורסאהן

כבר אמרתי דעתי כו"כ פעמים שכל פעולה טובה
איזו שתהי' - טובה שלא בערך מהעדר פעולה

כבר אמרתי דעתי כו"כ פעמים שכל פעולה טובה
איזו שתהי' - טובה שלא בערך מהעדר פעולה

תקרא מכ' הכללי -
 שאל' (ג"כ) הדברים
 מכוונת - ובטח
 חבין שאין מקום כלל
 שתשמע לדברי
 ה"מלך זקן וכסיל",
 ואפילו לא להכנס
 בויכוח עמו - כ"א
 לענותו שעסוקה
 בהפצת היהדות ואין
 לה פנאי לשטויות
 שלו.

תקרא מכ' הכללי -
 שאל' (ג"כ) הדברים
 מכוונת - ובטח
 חבין שאין מקום כלל
 שתשמע לדברי
 ה"מלך זקן וכסיל",
 ואפילו לא להכנס
 בויכוח עמו - כ"א
 לענותו שעסוקה
 בהפצת היהדות ואין
 לה פנאי לשטויות
 שלו.

Handwritten notes or signatures, possibly including the names of the bride and groom or witnesses.

בטח עוסק בהפצת היהדות וכו' וה"ז גם מהסגולות לפרנסה

By the Grace of G-d
13th of Elul, 5727
Brooklyn, N. Y.

Greeting and Blessing:

Although it is a long time since I heard from you, I take the opportunity of the present significant and auspicious days of Elul to write to you a few lines, in the hope that you will read also between the lines.

The special significance of the month of Elul is explained by the Alter Rebbe who, in addition to being the founder of Chabad, possessed an all-embracing mind which, as is well known, already from his early youth embraced not only all parts of the Torah, but also the sciences of mathematics, etc. Family tradition transmitted from generation to generation, relates various episodes wherein his brilliant scientific mind came to the fore. I mention this by way of introduction to his explanation that follows, because this gives the assurance that his words are valid not only on the basis of his extraordinary Torah knowledge, but also on the basis of a scientific mind.

This is what he said in regard to the month of Elul, which is the period of preparation for the new year:

There are times when a king leaves his palace and goes out to meet his subjects in the field, when everyone, regardless of his state and station, can approach the king, and the king receives everyone graciously and fulfills their petitions. The days of Elul are such a period when the King of Kings is, as it were, "in the field."

Thus the month of Elul offers a wonderful opportunity to make up for the past months, and to do so not through trial and suffering, but with joy reflecting the graciousness of the King. All that is necessary is to resolve to go in the right direction, and then one will find the going much easier than expected.

May G-d grant that each one of us should do all that is necessary in the right direction, and to do so with a firm resolution coupled with true joy, and this will certainly

bring a greater measure of happiness in the new year.

I hope and pray that I may receive happy tidings from you.

With the blessing of
Kesivo vaChasimo Tovo,

P.S. To add a further point in an area which is familiar to you. As you know various scientific experiments have been made to produce artificial diamonds. This entailed the need for tremendous pressure and temperatures in order to transform a very simple and common element that can be found everywhere into a precious stone.

In the world of the spirit we find corresponding accomplishments, except that these can be achieved much easier, since it is not necessary to achieve it under tremendous temperatures and pressures. In other words, a Jew can easily transform his mental and spiritual capacities into "precious stones." All that is necessary is to have the firm resolution and desire, for in that case one no longer is limited to one's own resources, but becomes attached to the limitless Source of strength that one derives from the One Above.

I was particularly gratified to receive ^{some time ago} a report from ...

משיחותיו הקדושים (לי ביחוד) ביאר תורת הוד כ"ק רבינו הזקן על מאמר רז"ל רגלוהי דבר נש אינון ערבין ל"י זאתר דמתבעי לתמן מובילין יתי, אז אין דעם אָרט וואָס דער איד באַדאַרף אין יענעם אָרט טאַן אין החזקת וסידור למוד התורה ועבודה באהבת ישראל אהין פירט מען איהם, ויוסיף אומץ בעבודת הקדש לטובת סידור הפליטים לעזור לידידי הרב ר' בנימין ש"י גאראדעצקי, והשי"ת יצליחם בעבודת הרבים ובגלל זאת יתברכו בעניניהם הפרטים ובנחת מבי"ב יחיו בגשמיות וברוחניות.

המברכם.

בי"ה, כ"ז אלול, תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

אל התלמיד החשוב מר רפאל ש"י ווילשאנסקי

שלום וברכה!

במענה על כתבו, עיקר הלימוד בנגלה ובדא"ח הוא בשביל לידע את הרצון שלמעלה בחיי האדם, הן בעניני התורה והן בעניני עבודה, ומי שדעתו יפה להבין הכוונה פנימית צריך להיות בשמחה מההשגחה העליונה שבחרה בו להיות עוסק בטובת הרבים מאני"ש יחיו, יוסיף אומץ בעבודתו והשי"ת יצליחו בגשמיות וברוחניות.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

תולדות

ר' שניאור זלמן ויילענקין "המלמד של הרבי"

לידתו

פודוברנקה היא עיירה השוכנת מאחורי העיר דוברנקה (פודוברנקה, ברוסית: מאחורי דוברנקה), בסמוך לעיר החסידית המפורסמת הומיל, בפלך מוהליב אשר ברוסיה הלבנה. עיירה זו היתה מפורסמת כעיירה של תורה ויראת שמים, שבה חסידים ואנשי מעשה. בעיירה גרו חסידי חב"ד לצד מתנגדים, כאשר לכל קבוצה רב משלה.

בתקופתו של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק נ"ע כיהן כרב בעיירה הגאון החסיד ר' צבי הירש, שהיה תלמידו של הגאון והחסיד המפורסם ר' יצחק אייזיק הלוי עפשטיין, מתלמידי אדמו"ר הזקן. את מקומו ברבנות מילא חתנו, הגאון החסיד ר' אליהו הנליש, שהיה רב בפודוברנקה "ערך ל"ב שנים", כעדות בנו, הרב אברהם הנליש – שאף הוא כיהן ברבנות בפודוברנקה – בספרו 'יד אליהו'.

במשך כמה שנים כיהן כרב בעיירה גם הרה"ג החסיד ר' לוי יצחק שניאורסאהן (נולד בשנת תקצ"ד), נכדו של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, בנו הבכור של בכורו, הר"ר ברוך שלום נ"ע.

כאשר ר' לוי יצחק קיבל התמנות לרב בעיר אחרת, בשינקוביץ, מילא את מקומו הגאון החסיד הרב יואל חייקין, שאחיו החסיד ר' שניאור זלמן חייקין – מהגבירים של פודוברנקה שהחזיק בה בית-חרושת – ה' מחותנו של ר' לוי יצחק: בתו, מרת זלדה רחל, נישאה לבנו של ר' לוי יצחק, הרב שניאור זלמן (נולד בשנת תרי"ג). מאחר ושם החתן ה' כשם חותנו, הוסיפו לו שם, והוא נודע מעתה בשמות "ברוך שניאור" בלבד. לקראת החתונה, שהתקיימה בחודש טבת של שנת תרל"א, הגיע לעיירה כ"ק אדמו"ר מהר"ש, אשר התארח בביתו של ר' לוי יצחק ולבקשתו אף אמר מאמר חסידות.

על תקופת הרבנות של ר' לוי יצחק מספרים: בעיירה התגורר גוי ששימש את היהודים כ"גוי של שבת", ומכיוון שהיה מסתובב בבתי היהודים תפס את לשונם – אידיש – והיה בקי ומדבר בה. פעם שמע על "שאלה" שהתעוררה בביתו של יהודי ושיש צורך ללכת לרב, אמר: "אל תלך לרב הזה הוא מחמיר יותר מדאי... תלך לרב השני, הוא מיקל...".

בכ"ב טבת תרל"ח נפטר הרב לוי יצחק בעיר קיוב, אלי' נסע בכדי להתרפאות, והוא בן 44 בלבד. כעבור פחות מארבעה חודשים, בחול המועד פסח, ח"י ניסן, נולד לו נכד בפודוברנקה, בן לבנו ר' ברוך שניאור, וייקרא על שמו.

חודש וחצי אחר כך, בב' סיון תרל"ח נולד תינוק נוסף בעיירה,

במשפחת ווילענקין, וייקרא שמו בישראל: שניאור זלמן, על-שם כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע.

משפחת ווילענקין מפודוברנקה התייחסה למשפחה מכובדת של חסידי חב"ד מהדרות הקודמים. על-פי השמועה, התייחסו כצאצאי אחד האחים המפורסמים מחסידי אדמו"ר הזקן, הר"ר משה והר"ר זאב וואלף ווילענקעס (מהעיר ווילנא).

אביו של שניאור זלמן הקטן, ר' לוי יצחק ווילענקין, הי' יהודי מכובד ותלמיד חכם, בעל מידות טובות ועדין נפש, טוב לשמים וטוב לבריות. הוא נמנה עם חסידי ומקושרי כ"ק אדמו"ר המהר"ש, ואפילו בעיירה פודוברנקה, המלאה חסידים ואנשי מעשה, בלטה במיוחד דמותו המיוחדת. ר' לוי יצחק שימש כשוחט לחסידי חב"ד, אך היו גם מהמתנגדים שבעיירה שהיו מהדרים דווקא אחר שחיטתו, וזאת בשל יראת-השמים שלו.

אשתו של ר' לוי יצחק, מרת לאה, היתה גם היא בת למשפחה מכובדת של חסידי חב"ד, כולם הכירוה כאישה צדקנית, כזו שכאשר נודע לה על חולה בעיירה היא מיד מזדרזת לבשל ולדאוג עבורו, או כאשר היא שומעת על כלה יתומה היא נוטלת אותה תחת חסותה ודואגת לכל מחסורה.

מלבד הבן שניאור זלמן זכו ר' לוי יצחק ולאה ווילענקין לעוד ארבעה בנים: שנים מהם, מאיר ומענדל, נסעו במרוצת השנים לאמריקה ועקבותיהם נעלמו, ושני האחרים, יוסף והערשל, נשארו בבית ומאוחר יותר עברו לגור במוסקבה. היו להם גם שלוש בנות: עלקא, צבי, בלומא. האחרונה נישאה עם הרה"ח ר' ליפא גרייפער, נכדו של הגאון החסיד רבי דוב זאב קו'ווינקוב זצ"ל, רבה של העיר יקטרינוסלב.

טבעי הדבר ששני הילדים שנולדו באותה תקופה, לוי יצחק שניאורסאהן ושניאור זלמן ווילענקין, הכירו היטב זה את זה. הם היו לומדים ביחד בבית הכנסת החבד"י ועד מהרה היו לחברים טובים. קשר חברי זה נמשך גם מאוחר יותר, כעבור יותר משלושים שנה, כאשר ר' לוי'ק נתמנה לרבה של העיר יקטרינוסלב וביקש מחברו מכבר הימים לבוא ולגור בעירו, כפי שיסופר להלן.

שנות נעוריו

על אף גילו הצעיר של הילד שניאור זלמן, ראו כולם שהוא ילד מיוחד. היו לו כשרונות יוצאים מן הכלל והוא היה בעל תפיסה מהירה ובעל זיכרון חזק. עוד בילדותו ידע לחזור בעל-פה סדרים שלמים משישה סדרי משנה, דבר שהיה בעזרו בשנים מאוחרות יותר, כפי שעוד יסופר.

שניאור זלמן הצעיר למד תחילה עם המלמד המקומי עם כל הילדים, וכשזה לא הספיק לו, עבר לשבת וללמוד בבית-הכנסת המקומי (היה זה קודם הקמתה של ישיבת "תומכית-מימים" בליובאוויטש, בשלהי תרנ"ה). התמדתו ושקידתו היו לשם דבר והכל ידעו שהוא עושה לילות כימים בלימוד בבית-הכנסת.

הוא הצטיין גם בהנהגה שבין אדם לחברו. בני גילו אהבו להיות בחברתו, בשל מידותיו הטובות והמיוחדות. הוא לא היה מסוגל לשמוע ח"ו רע על מישהו, ונזהר בתוקף אפילו מאבק לשון הרע.

ברכתו של הרבי הרש"ב

כאשר שניאור זלמן הגיע לגיל שמונה-עשרה, גיל ההתייצבות לצבא הרוסי, הגיע אליו לפודוברנקה צו גיוס. אותם ימים היו הלא ימי המשטר הצארי, כאשר לחיילים היהודים היתה סכנה של ממש בצבא זה. רוב רובם של החיילים היו גוים אנטישמיים ומגושמים, שאת זמנם הפנוי נהגו לבלות בהתנכלות לחיילים היהודים. גם המפקדים היו שונאי יהודים ואהבו לרדת לחייהם.

כשהגיע הצו ה"מיוחד" נהייתה בהלה גדולה בבית משפחת ווילענקין. כסף לשחד את פקידי הצבא לא היה, ודרך אחרת להשתחרר מהאסון הקרב לא נראתה באופק. כחסידי חב"ד נאמנים ידעו שזה הזמן לפנות לרבי, ושניאור זלמן יצא לליובאוויטש.

כשהגיע לליובאוויטש נקבע לו מיד תור ליחידות אצל הרבי הרש"ב. עד אז הוא התיישב כדרכו בבית הכנסת, בכדי ללמוד, שלא לבזבז חלילה אפילו רגע אחד לריק, ובמיוחד לפני הכניסה ליחידות.

בשעה הקבועה נכנס שניאור זלמן אל הרבי הרש"ב והגיש לו פ"ג, בו סופר על צו הגיוס שהגיע והבהלה שבבית. הרבי הסתכל בו במבט אבהי ואמר (בערך בלשון זו): "חזור הביתה ואין לך מה לדאוג".

כשיצא שניאור זלמן מן היחידות הקיפוהו צעירי זקני החסידים וביקשו לדעת מה אמר לו הרבי. הוא סיפר על הברכה הנפלאה שקיבל מהרבי וכולם איחלו לו "מזל טוב" ומיהרו לצאת עמו בריקוד חסידי, כנהוג. שניאור זלמן חזר הביתה וסיפר לבני ביתו על ברכת הרבי, שפעלה על הרגעת האווירה. הוא עצמו חזר למקומו בבית-הכנסת והמשיך בלימודיו, כאילו מעולם לא קיבל צו גיוס. עבר שבוע, שבועיים, חודש, חודשיים, שנה, שנתיים, עד שהבינו כי הצבא פשוט שכח ממנו...

נישואיו

כשהגיע שניאור זלמן לגיל השידוכים הוצעו להוריו הצעות ממקומות רבים. כולם רצו לזכות בבחור ה"מיוחד". ר' שניאור זלמן בחר לו לבת זוג את מרת רבקה למשפחת מילאבסקי, מהעיר ברייען, בת לר' מרדכי (מוטל) ודבורה מילאבסקי. משפחת מילאבסקי התייחסה למשפחה מכובדת מחסידי טשרנוביל. אבי הכלה וסבה היו שוחטים בעיר ברייען.

החתונה התקיימה בערך בשנת תר"ס, ואחר החתונה עבר הזוג הצעיר להתגורר בעיר ברייען ור' שניאור זלמן היה סמוך על שולחן חותנו. בברייען נולד להם בנם הראשון, מאיר. הילד נולד עם מום מסויים, וכתוצאה מכך נפטר – כאשר התגוררו ביקטרינוסלב – עוד לפני שהגיע

לגיל הבר מצוה. הוא היה ילד פלא, בעל תפיסה מהירה וזכרון מיוחד שהכל אהבו להשתעשע איתו בדברים.

הגיע הזמן שר' שניאור זלמן ימצא לעצמו מקצוע שיוכל להתפרנס בו, וחותנו, כאמור היה שוחט, הציע ללמדו את אומנות הזביחה. ר' שניאור זלמן נעתר להצעה וכך היה גם הוא לשוחט.

בשנת תרס"ט נבחר חבירו הקרוב, הרה"ג והרה"ח ר' לוי יצחק שניאורסאהן, לכהן בתפקיד רב בעיר הגדולה יקטרינוסלב. קודם לכן כיהן שם כרב הרה"ג והרה"ח ר' דוב זאב קוז'ווינקוב צ"ל, שהיה עוד מחסידיו של אדמו"ר הצמח צדק ומבחירי הסגולה שבין חסידי חב"ד. הוא נפטר בכ"ז טבת תרס"ח, ובעצת ובברכת אדמו"ר הרשב"ב נבחר הרב לוי יצחק לממלא מקומו ברבנות.

עם בואו אל העיר פעל בה שינויים ושיפורים בעניינים הרוחניים, ומכיוון ושמע כי חברו מילדות, ר' שניאור זלמן ווילענקין, נעשה לשוחט, ובזכרו אותו כירא שמים גדול, ביקש ממנו לעבור לגור בעירו כשהוא מבטיח שיסדר עבורו משרה כשוחט.

באותה תקופה קשה היה ליהודי להתגורר בעיירה קטנה, ויהודים רבים חיפשו לעבור לגור בעיר שבה קהילה יהודית גדולה. גם ר' שניאור זלמן חיפש עיר כזו וכאשר חברו הציע וביקש שיבוא לגור בעירו ולהצעה נוספה הבטחה לסידור פרנסה, היא התקבלה בשמחה, ועוד באותה שנה עבר מברייען ליקטרינוסלב.

ביקטרינוסלב התגורר ר' שניאור זלמן במשך שלושים ושתיים שנה, החל משנת תרס"ט ועד לשנת תש"א, שאז פרצה המלחמה בין גרמניה ורוסיה.

מלמד ביקטרינוסלב

כאשר קבע ר' שניאור זלמן את דירתו ביקטרינוסלב באופן קבוע, הודיע לו ר' לוי'ק שכעת אין עוד משרה פנויה של שוחט עבורו, שכן ישנם אחרים העוסקים בזה, ועל-כן הוא מציע לו להיות המלמד של בנו הבכור מנחם מענדל – שהיה אז בן שבע וברבות השנים נודע כרבי – ואח"כ של שני הבנים האחרים, ולכשתתפנה משרה של שוחט הוא יוכל לעבור לעסוק בשחיטה.

ברירה לא היתה לר' שניאור זלמן. הוא החל לשמש כמלמד, ולימים סיפר שלרגע לא התחרט.

הלימודים עם בניו של הרב התקיימו בביתו של ר' שניאור זלמן, ברחוב קאזאנסקה 22. הרבי ואחיו למדו אצלו חומש עם רש"י, נ"ך, משנה, גמרא ואגדה. סדר הלימוד היה כזה: בתחילה היה לומד רק עם הרבי, שתפס את הלימוד במהירות מופלאה. אח"כ היה הרבי יושב לו בפינה ולומד לבדו או חוזר על החומר שכבר למד, ור' שניאור זלמן היה לומד עם שני האחים האחרים.

ברבות השנים סיפר ר' זלמן על הרבי, שהיה ילד שהעמיק בלימודיו והיה מכונס לעצמו ("פּאַרזיק") וכמעט שלא התערב עם שאר הילדים. ר' שניאור זלמן ווילענקין זכה שהרבי ילמד אצלו ארבע וחצי שנים, במה שנקרא "תשע זמנים", כאשר כל "זמן" הוא של חצי שנה.

כשר' זלמן עבר לגור בניו־יורק חי איתו נכדו הרה"ג ר' לייבל שפירא, והוא סיפר לו על פעם אחת שהרבי שאל אותו שאלה בלימוד, שהיתה כה חזקה וחריפה, עד שגרמה לו להיות בהלם, ובפרט מהעובדה שהיא נשמעת מילד כה צעיר!

כאשר החל ר' זלמן לשמש כמלמד עדיין היה בנו הצעיר של הרב, ישראל אריה לייב, צעיר מדי בכדי שר' זלמן ילמד גם איתו (הוא נולד לפני שבועות של שנת תרס"ו). אבל אמו, הרבנית חנה, היתה בכל זאת שולחת אותו לביתו של ר' זלמן, עם שני אחיו הגדולים, בכדי שגם אם יסתובב וישחק שם יהיה העיקר בין לומדי תורה. פעם אחד שאל ר' זלמן את האחים הגדולים שאלה מסויימת בלימוד. בעוד הם מתעמקים בתשובה, קפץ לייבל הקטן – ששכב על הספה – וענה תשובה גאונית על השאלה!

בכיתתו של ר' שניאור זלמן למדו עוד כעשרה ילדים, שנקראו מצויינים. הם נבחרו על־ידי הקהילה ונמסרו להיות תחת השגחתו של ר' זלמן. עם הילדים הללו נמנה גם נחום גולדשמיד, שברבות הימים התפרסם כחסיד מעמיק שהצטיין בהבהרת מושגים ורעיונות בחסידות. תלמיד נוסף שלמד בכיתה זו היה ר' בערל ריקמן. הרבי, שהצטיין ביותר ולכן למד בנפרד מקבוצת הילדים המצויינים הזו, הזכיר אותה לר' זלמן כעבור שנים, באומרו לו ב"יחידות": "אתה צריך להיות גאה בתלמידים שלך הנמצאים ברחבי תבל".

סודות מן ה"חדר"

מה למד הרבי ביחד עם ר' זלמן? על־כך בידינו תשובות מכמה מקורות: כעבור שנים, כאשר ר' זלמן שעבר מקליוולאנד שבאוהיו לניו יורק לעזרה רפואית וכספית מהממשלה, שלח הרבי את חתנו ונכדיו אל הרב פרידמאן (בנו של האדמו"ר מבויאן) בבקשה שיפעיל את קשריו למענו, ואמר להם לומר לו בשמו על ר' זלמן: "למדתי אצלו, והנני עדיין זוכר דפי הגמרא מאז".

בשבת פרשת ויגש תשל"ב, כאשר ביקש הרבי לשלוח בקבוק י"ש לארץ־הקודש, אמר: "ובנוגע עם מי לשלוח – הרי כולם אהובים כולם ברורים כולם קדושים, אבל יש כאן ביניהם אחד שאני חייב לו, מכיון שהוא בנו, "ברא כרעה דאבוה", של המלמד שלי, אצלו למדתי מקרא, משנה וגמרא, במשך שנים רבות. במילא יקח הוא את הי"ש ויביאו לנחלת הר חב"ד". היה זה בנו ר' שלום אליהו, שזמן קצר לפני כן יצא מרוסיה.

כאשר נולד בן לנכדו של ר' זלמן – רשד"ב שפירא – ונקרא "שניאור זלמן" על שמו, התעניין על־כך הרבי אצל מזכירו ר' ניסן מינדל (סבו של

הילד מצד השני) ואמר לו: "ער איז געווען מיין מלמד, ער איז געווען א געהויבענער איד, זאל ער אויפואקסן ווי זיין זיידען" [בהוא היה המלמד שלי, הוא היה יהודי נעלה. שיגדל כמו סבו].

בהזדמנויות שונות, במהלך ההתוועדויות במשך השנים, הזכיר הרבי סיפורי חז"ל ששמע ממלמדו, שאלות שנשאל בהן המלמד ותשובות שהשיב, או שתיאר את הסדר שהיה ב"חידוד". ייתכן וחלק מהסיפורים הללו מתייחסים לתקופת הלימודים אצל ר' זלמן (כשהרבי היה בן 7 ואילך), ולהלן כמה מהם:

"המלמד" שלי סיפר עוד לפני לימוד חומש עם רש"י – שבכל דור ודור ישנם ל"ו צדיקים שעליהם עומד העולם (ראה גם סוכה מה, ב) תוך הדגשה שהם "צדיקים נסתרים".

כדי להמחיש זאת לילדים הוא רגיל היה להצביע על אדם בעירתנו שהיה נחשב ללך, שבגלוי בודאי לא היה נחשב לצדיק – הנהגתו היה שלא "בדרא דאונ"י בכלל, לא ראוהו מהדר בתורה ומצוות וגם לא התפלל ולמד כדבעי, כך שבגלוי לא היה נחשב לצדיק. הוא רגיל היה להיכנס לבית הכנסת, עונה "אמן יהא שמיה רבה" או חימם את התנור – ועליו היה אומר שיתכן שהוא למ"ד וא"רניק...

[כך נהגו המלמדים גם ב"חדרים" אחרים, בהצביעם על אנשים מסוג זה שכנראה הם בבחינת "צדיקים נסתרים", ועצם הדבר שאין להם הסימנים, הרי זה גופא מוכיח שכל אחד מהם הוא "צדיק נסתר" האמיתי!]

התוועדות שיפ יתרוחשמיא

שיחות קודש תשמ"א כרך ב' עמוד 318-317

ידוע הסיפור שמלמדים לילדים בחדר בלמדם את פירוש רש"י בנוגע לאפוד "כמין סינור . . שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים" [תצווה כח, ד], אף על פי שרוב רובם של התלמידים לא ראו זאת מעולם. שפעם ראה רש"י בעוברו ברחוב איך שרה רוכבת על הסוס לבושה כסינור, ורש"י הצטער על כך, מדוע הראו לו מלמעלה ענין זה. לאחר מכן, כשכתב את פירושו על התורה במעשה האפוד, נתיישרה דעתו – (הוא הפיק מכך הוראה בעבודתו לקונו ע"י פירושו על התורה) – הסבר במעשה האפוד.

זוהי גם ההסבר מדוע הראו לו את הדבר בכדי להבין יותר טוב מעשה האפוד – מכך מסיק, שזהו לא (רק) תכשיט (כפי שזה משמע לכאורה, מפשטות הכתובים) אלא שזהו בגדר לבוש.

וזאת מלמד רש"י עם בן חמש למקרא, שכל דבר שיהודי שומע או רואה, (בדוגמת – ראיית שרות רוכבות על הסוסים) הרי זה רק בשביל לימוד התורה וקיום המצוות.

ועל פי זה יש לבאר (בפנימיות הענינים) דיוק לשון רש"י "וליבי אומר לי . . ועוד אומר לי ליבי" – שלא כלשון רש"י (כמה פעמים בפירושו וגם בפסוק זה) "ואני אומר וכיר"ב.

לקוסי שיחות חלק כ"ו עמוד 199-198

ב'סדר הדורות' מובא הסיפור... שהיה לרמב"ן תלמיד אחד ר' אבנר היה שמו...

פעם אחד שמע שדרש בפ' האזינו שבפרשה היא כלולים כל המצוות וכל הדברים שבעולם, ולהיות זה אצלו מן הנמנע... הראני נא אם תמצא שמי כתוב שם... פנסוקן אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם [האזינו לב, כו], כי אות שלישי של כל תיבה יש שם האיש שהיה ר' אבנר. וכן מובא סיפור זה בקיצור – בספר 'עמק המלך' (שער ראשון פ"ד).

סיפור זה שמעתי לראשונה מאת המלמד בעת למדו פרשת האזינו, וכוננת המלמד היתה – להדגיש את גודל המעלה של פרשת האזינו, כמבואר בסיפור הנ"ל...

והנה, בסיפור זה רואים דבר מפליא ומבהיל בנוגע לכללות ענין התשובה (אע"פ שכשקוראים את הסיפור בהשקפה הראשונה, לא שמים לב לזה)... עוד קודם שעשה תשובה נקרא כבר ר' אבנר"...

החזרות ש"פ האזינו החזמ"ב.

החזרות החזמ"ב כרך א' עמ' 110-109

ר' שניאור זלמן ווילענקין היה יהודי מיוחד במינו, ואפילו בהשוואה לדמויות חסידיות מפורסמות בלט במידותיו, ב"אמת" שלו, בחסידישקייט ובהתקשרות לרבי, בעדינות ובטוב הלב. מעולם לא רצה לשמוע חסרון על יהודי, וכשמישהו ניסה לספר לו משהו מסוג זה קטע את דבריו ולימד עליו זכות.

הוא היה מלמד מצויין, בעל שכל ישר והסברה נפלאה, ובנוסף לידיעותיו בנגלה ובנסתר היה "גאון" במדות טובות, לב טוב ועדין הנפש. ר' לויק, שכאמור הכירו עוד מילדות, עמד על כל מעלותיו האמורות, וכל כך מצאה חן עבודתו הנאמנה של ר' זלמן, עד שסירב לאפשר לו לעזוב, וכך, גם לאחר שכבר התפנתה משרה של שוחט בעיר ור' זלמן רצה לעזוב את מלאכת המלמדות ולחזור לאומנות השחיטה, לא איפשר לו ר' לויק לעזוב את הלימוד עם הילדים. כרב העיר ידע שמלמד כזה הוא ב"ב"ל ימצא"...

דעתו של ר' זלמן לא היתה נוחה מזה. הוא רצה לעבוד במלאכת השחיטה ולא במלמדות, אבל ברירה לא היתה לו, שכן בכדי לשחוט היו צריכים לקבל רשות מהרב, והרב הרי סירב לתת לו את הרשות...

הוא המשיך איפוא לעסוק במלמדות, ולימד גם את בניו של הרב, עד שמלאו להם כמעט שתיים-עשרה שנה (לקטן, ישראל אריה לייב, בשנת תרע"ח). רק אז נתן לו ר' לויק את הרשות לחזור למלאכת השחיטה.

משפחתו

בעיר יקטרינוסלב נולד לר' זלמן וזוגתו עוד ארבעה ילדים, שתי בנות ושני בנים: דינה, חנה, יוסף ושלוש אליהו. כעבור שנים, כאשר הבת חנה הגיעה לניו-יורק היא נכנסה אל הרבנית

חנה, אמו של הרבי, והציגה את עצמה כתו של ר' שניאור זלמן ווילענקין. הרבנית זכרה את שתי הבנות שהיו בבית ושאלה אותה: "את הבת הבכירה או הצעירה?"

סיפור דומה היה כאשר נכנסה הבת דינה ל"יחידות", והרבי שאל אותה: "אני זוכר שבבית היו מסתובבים שני ילדים, האם את אחד מהילדים הללו?"

הבת הבכורה, מרת דינה ווילענקין-דובראווסקי ע"ה, נולדה בשנת תרע"ב, ובילדותה סבלה ממחלת כליות והיתה במצב מסוכן שהרופאים לא ידעו כיצד יש לטפל בו. ר' זלמן נסע אז אל הרבי הרש"ב וביקש עבורה ברכה, והרבי ברכה ברפואה שלמה ובאריכות ימים ושנים טובות. ר' זלמן חזר הביתה ליקטרינוסלב, וסיפר על ברכתו של הרבי. תוך זמן לא רב גילו הרופאים כי הסכנה חלפה... היא נישאה בשנת תר"צ לרב מאיר ווילענקין-דובראווסקי ע"ה ועברו לגור בלנינגראד.

הבת השניה היא, תלחט"א, מרת חנה שפירא, נולדה בשנת תרע"ד, נישאה בשנת תרח"צ לרב ליפא שפירא שליט"א ועברו גם הם לגור בלנינגראד.

בשנת תרע"ה נולד הבן ר' יוסף, שהיה עם אביו עד שזה יצא מרוסיה, ויצא ממנה בעצמו רק בשנת תש"ל, ואז התגורר בניו-יורק.

בתרע"ז נולד הבן ר' שלום אליהו ע"ה. הוא יצא את רוסיה רק בשנת תשל"ב והיה המשפיע של השכונה החסידית "נחלת הרב חב"ד" בארץ-הקודש.

ר' זלמן ומשפחתו חיו תמיד בדוחק ובעוני, אך הוא היה תמיד שמח בחלקו. אם היתה לו סיבה להצטער על כך שהוא דל אמצעים, היה זה רק משום שבעקבות כך נבצר ממנו לנסוע אל הרבי.

למרות מצבו הדחוק נודע ר' זלמן ביקטרינוסלב כמכניס אורחים, וכאשר הגיעו לעיר שד"רים, סתם חסידים, או בחורים שברחו עם ישיבתם מפני השלטונות, היו רבים מהם מתאכסנים בביתו. בנו ר' יוסף מספר שהוא זוכר אורחים כמו החסידים המפורסמים, ר' יצחק הורביץ ("ר' איצ'ע מתמיד"), ר' ניסן נעמנוב, ר' דוד הורדוק'ער.

בערך בשנת עת"ר הביא ר' זלמן אליו ליקטרינוסלב את הוריו מפודוברנקה, בכדי שיגורו לידו, אמנם אביו, ר' לוי יצחק, לא האריך שם ימים ונפטר בשנת תר"פ, ומנוחתו כבוד ביקטרינוסלב. אמו האריכה ימים עוד עשר שנים, ונפטרה בשנת תר"צ.

ישיבת "תומכי תמימים" מחתרתית

בשנת תרפ"ט נפתחה ביקטרינוסלב ישיבת "תומכי תמימים" מחתרתית. לאחר שהישיבות המחתרתיות בערים נעוועל וחרקוב נסגרו על-ידי השלטונות והתלמידים נאלצו לברוח מאותן ערים, החליטו מנהלי הישיבות להעביר את התלמידים ליקטרינוסלב.

בישיבה למדו כארבעים תלמידים. ראש הישיבה היה הרה"ג ר' דובער גרפינקל מקורניץ והמשגיח היה הרה"ח ר' מנחם מענדל פוטרפאס. הישיבה התקיימה ב"עזרת נשים" של אחד מבתי־הכנסת. היה בכך סכנת נפשות של ממש, למקרה שיתפסו ע"י השלטונות, ולכן בקושי יצאו החוצה בכדי שעין זר לא תשלוט בהם. ועם זאת, רי זלמן ועוד אחדים ממשפחות אנ"ש לא שתו לבם לסכנה וקיבלום ואירחום בסבר פנים יפות.

התלמידים התאכסנו בבתיים של אנ"ש ושם גם קיבלו את כל צורכם ומחסורם. ר' אברהם אבא רוגלין, אחד מהשוחטים בעיר, דאג לסידורם של הבחורים. מהישיבה בנעוועל הגיעו עשרה תלמידים ללמוד ביקטרינוסלב, ושניים מהם, ר' מאיר איטקין ור' מיכאל טייטלבוים, התאכסנו בביתו של ר' זלמן.

לאחר כשנתיים פשטה המשטרה על "עזרת הנשים", והתלמידים נמלטו מהחלונות. המשטרה החרימה את הספרים ואת רכושם של התלמידים ובכך בא הקץ על הישיבה המחתרנית ביקטרינוסלב.

לימודיו ושיעוריו

מול דירתו של ר' זלמן, ברחוב קאזאנסקה 22, עמד אחת מארבע בתי־הכנסת החב"דיים בעיר, שנקרא "בית־הכנסת של הקצבים". שם היה ר' זלמן מבלה את זמנו הפנוי בינות לספרים. אצלו הרי לא היה שייך שתהיה מציאות של ביטול תורה והוא ראה לנצל כל רגע פנוי ללימוד.

גם בביתו הייתה לו ספריה גדולה של ספרים. בנו ר' יוסף זוכר איך הרבי, אחרי תקופת לימודיו אצל ר' זלמן, בהיותו כבר בחור, עדיין היה מגיע מפעם לפעם לביתם, בכדי לשאול מאביו את הספרים שהיו נחוצים לו. כאמור, כאשר גדלו בניו של ר' לויק הוא נתן לר' זלמן רשות לעסוק בשחיטה, והוא עשה זאת בשמחה רבה. ליד המקום בו שחט היה לו חדר מלא וגדוש בספרים, נגלה וחסידות, ובין לבין, כשלא היתה עבודה, היה נכנס לחדר ולומד.

הוא היה בקי בשישה סדרי משנה בעל־פה, במיוחד בסדר קדשים, וכאשר לא היו לפניו ספריו – או מאוחר יותר, כשחלה בעיניו ולא יכל לקרוא – היה סוגר את עיניו וחוזר משניות בעל־פה. רגיל היה לומר שלאחר מאה ועשרים, בזמן "שאינ מה לעשות", חוזרים משניות בעל־פה... כמו כן ידע לחזור בעל־פה על ריבוי מאמרי חסידות, ונהנה תמיד לחזור עליהם ברבים. כשהגיע מאמר חדש מהרבי או כשהתגלה כתב חדש של דא"ח, מיד היה מוסר בהם שיעור ומלמדם לרבים.

ר' שניאור זלמן נהג להתפלל בדרך כלל בבית־הכנסת של הקצבים, שם היה גם מוסר שיעור ב'עין־יעקב' לבעלי־בתיים. היה לו פה מפיך מרגליות ואפילו פשוטי העם הבינו את שלימד. יהודים רבים, גם כאלו שאינם מאנ"ש, היו מגיעים לשיעוריו ואפילו ממקומות רחוקים. האהדה הגדולה אליו גרמה שהיו מבקשים ממנו שיבוא גם לבתי־כנסת אחרים בכדי למסור

בהם את שיעוריו, וכשהיה עושה זאת היו צועדת עמו קבוצה גדולה משומעי לקחו בבית-הכנסת שלו.

חינוך ילדיו

למרות שר' זלמן היה טרוד בפרנסתו ובלמודיו, עם זאת מצא לנכון להקדיש זמן רב לחינוך ילדיו. בשבתות, בלילה וביום, היה יושב ולומד איתם, כשהם חוזרים על שלמדו עם המלמד. הוא גם נהג לספר להם סיפורים, מהתנ"ך מדרש ומגמרא, וכן סיפורי צדיקים.

בשנת תרע"ח עבר שלטון המדינה לידי הקומוניסטים, ומעתה התקשו היהודים להעניק לילדיהם חינוך יהודי ראוי. השלטונות דרשו שכולם ילמדו בבית ספר הממלכתי, כולל ביום השבת קודש.

ר' זלמן לא שלח את ילדיו ללמוד בבית ספר הממלכתי והם נשארו ללמוד בבית, כשהוא עצמו מקדיש מזמנו ללמוד עמם לימודי קודש. ר' זלמן לא הירשה לבניו לשחק עם ילדי השכנים, שלא ילמדו חלילה מדרכיהם הרעות. למלאות את זמנם הפנוי תפרה להם אשתו, מרת רבקה, בובות, שיהיה להם במה לשחק, וכן היתה קוראת להם סיפורים. כך היו מבליים את זמנם הפנוי.

בית ועד לחכמים

ר' שניאור זלמן ווילענקין היה מכובד מאוד בעיני אנשי העיר יקטרינוסלב וביתו היה בית ועד לחכמים.

כל מוצאי שבת היתה נערכת בביתו סעודת מלווה מלכה, אלי' היו מגיעים למעלה משני מניינים של אנ"ש, ור' זלמן היה מוסר לפניהם שיעור בלקוטי תורה. מידי פעם, כשהגיעו אורחים מיוחדים, כמו ר' מיכאל דווארקין, הם היו המתוועדים ועורכים מגבית עבור בית הרבי ועבור ישיבת "תומכי תמימים".

פעם אחת, כשהגיע ר' ניסן נמנוב לאסוף כסף עבור הישיבה וביודעו עד כמה מכבדים אנשי העיר את ר' זלמן ביקשו להצטרף אליו למגבית. באותה תקופה סבל ר' זלמן מאבנים בכליות, דבר שגרם לו כאבים גדולים מאוד, והוא אמר לר' ניסן שבחפץ לב היה מצטרף אליו, אך הדבר אינו אפשרי עבורו. אמר לו ר' ניסן: מכיון שאני שליחו של הרבי, לכן בכוחו של הרבי הנני מברך אותך שאבני הכליות יצאו! וסיפר ר' זלמן שעוד באותו לילה יצאו האבנים מכליותיו, וכמובן שלמחרת הלך והסתובב עם ר' ניסן בכל העיר במגבית עבור הישיבה.

גם ההתוועדויות השנתיות של י"ט כסלו היו נערכות בביתו של ר' זלמן. ילדיו זוכרים את ההכנות להתוועדויות הללו, שהם היו משתתפים בהן, כשעזרו לאימם בהכנת האוכל והכיבוד. בהתוועדויות הללו ה' ר' זלמן חוזר דא"ח בשפה ברורה שהיתה מובנת לכל, אפילו לילדים.

הקשר עם ר' לוי'ק

העובדה שר' זלמן היה חבר ילדות של רב העיר, ר' לוי'ק, גרמה לכך שהיה קשר הדוק ביניהם.

מספר בנו ר' יוסף שי': "זוכרני שמדי פעם היינו הולכים לבית של ר' לוי'ק, לפעמים לשאול שאלה בהלכה, לפעמים בשביל ענינים אחרים. וזכור לי שר' לוי'ק דיבר תמיד קבלה ואנחנו הילדים אף פעם לא הבנו מה הוא מדבר".

פעם לפני חג הפסח התעורר בביתו של ר' זלמן שאלה: בבית לא היו כלים של זכוכית בשביל "מים שלנו", ולא ידעו האם יכולים להשתמש במקומם בכלים מברזל. החליטו לשלוח את הבן ר' שלום אליהו (שהיה אז כבן שבע) לשאול את ר' לוי'ק מה לעשות. כשר' לוי'ק שמע את השאלה הוא חשב לרגע ופסק, שאסור להשתמש בכלי ברזל בשביל מים שלנו, והנימוק: הר"ת של "ברזל" הוא "בלהה, רחל, זלפה, לאה", היינו שהשפחות הם לפני האמהות, שזהו ענין של ישות וגסות, והרי עניינה של מצה הוא ביטול, ולכן אי אפשר להשתמש בשביל מצה – ביטול, בכלים של ברזל – ישות...

להלן אוסף סיפורים שסיפר ר' זלמן לנכדו ר' לייבל שפירא

ממה שזכר על ידידו הרב לוי יצחק שניאורסאהן:

לר' לוי'ק היה שיעור קבוע בתניא ובמהלך השיעור הוא הי' אומר פירושים משל עצמו. הדברים הגיעו לידיעת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ודעתו לא היתה נוחה מזה. כשהגיע אליו ר' לוי'ק ונכנס ל"ליחידות" שאל אותו הרבי האם נכונה השמועה ור' לוי'ק השיב בחיוב. ביקש ממנו הרבי לחזור לפניו חלק מהפירושים ור' לוי'ק חזר עליהם. הרבי הקשיב בקשב רב, וכשגמר, אמר לו שהוא יכול להמשיך למסור שיעורים עם "פירושו".

פעם כשנכנס ר' לוי'ק ליחידות אצל אדמו"ר מהורש"ב שאלו הרבי: מהם שיעוריך בחסידות?

– ר' לוי'ק ענה שהוא מוסר שיעור בתרס"ו. – שאלו הרבי: איפה אתה אווחז בשיעור?

– ענה לו: בעמוד ב'. – וכמה זמן כבר נמשך השיעור?

– חודשיים.

– מה אפשר לומר בדף הראשון, שחודשיים שלמים אתה מתעכב על דף אחד? אדרבה תאמר לי מה יש לומר בו?

התחיל ר' לוי'ק לחזור על העניינים שדייק והתעכב עליהם בדף

הראשון.

אמר הרבי: כשאני כתבתי את זה אמנם לא התכוונתי לכל הדיוקים

שאמרת, אבל הם אמת!

בהיות בנו הבכור, הרבי, בן חמש-עשרה, דרש פעם ר' לוי'ק תורה לפני

העם, וכמנהגו היה הכל שזור בדברי קבלה. באמצע נכנס ר' לוי'ק להתפעלות גדולה, והמשיך לדבר בעניינים עמוקים. כשהבחין שהדברים הם מעל לרמת הבנתם של השומעים, הפסיק והצביע לעבר בנו, הרבי, שעמד בפינת בית-הכנסת, ואמר: "הוא מבין".

פעם השתתף ר' זלמן במסיבה שר' לוי'ק ביאר בה רש"י מסויים על-פי קבלה.

שאלו אחד המסובים: האם כבוד הרב חושב שרש"י באמת התכוון לזה? ענה לו ר' לוי'ק: אינני יודע, אבל מכיון שרש"י כתב את פירושו ברוח-הקודש, בודאי שגם הפירוש הזה נמצא בו.

פעם שאל אחד את ר' לוי'ק: איך זה שדברים שהיו בדורות הראשונים מותרים, אסרו אותם החכמים בדורות המאוחרים?

ענה לו ר' לוי'ק שאותם דברים, על-אף שאינם בגדר שלוש קליפות הטמאות, הרי הם קרובים מאוד בדרגתם לשלש קליפות הטמאות, ולכן, בדורות הראשונים היה ביכולת להעלות גם דברים כאלו לקדושה, אבל בדורות המאוחרים שאין ביכולת להעלותם לקדושה, אסרום חכמים.

במסיבת פורים אחת אמר ר' לוי'ק תורה על המשנה "באחד באדר משמיעים על השקלים ועל הכלאיים", ונקודת הדברים היתה בהסברת הקשר בין שקלים וכלאיים. אח"כ קישר זאת לאדר כשהוא מסביר את הקשר בין כלאיים להמן: המן מצאצאיו של עמלק הוא, ומכיון שלא נשאר מעמלק, על-כרחך שהי' כלאיים בין עמלק ועם אחר, והמן הרי קשור לחודש אדר... וכך האריך בהסבר כיד ה' הטובה עליו. בתקופה מסויימת החליטה עיריית יקטרינוסלב להקים פארק על מקום בית הקברות היהודי, והקהילה היהודית בהנהגת ר' לוי'ק פינתה את הנטמנים בו וערכו להם לוויה שניה. כשהוציאו את גופתו של הרב החסידי ר' דוב זאב קוז'וונקוב, היתה הגופה שלמה כביום הקבורה, והזקנים שזכרוהו מלפני יותר מעשרים שנה העידו שנשאר בדיוק כפי שהורד אל הקבר (בסמוך לו היה טמון רב אחר, וגופתו היתה כבר רקובה). בעת שפתחו את קברו של ר' דוב זאב ירד ים של דמעות מעיני ר' לוי'ק (ר' זלמן אמר כך: "דער רעבע'ס טאטע האָט אַ גאָס געטאָן מיט טרערן") והוא הי' בהתרגשות גדולה.

כשהרבי הי' בן חמש-עשרה, אמר דוד של הרבי ר' שמואל לר' שניאור זלמן: רואה אתה אותו? הוא בקי עכשיו בכל הש"ס כולו עם פירוש רש"י ותוספות, ובכל ה'לקוטי תורה' עם העיין'ס.

לזכות

החתן הרב התמים יוסף יצחק שי'

והכלה המהוללה מ' חנה תחי'

ווילשאנסקי

לרגל נישואיהם בשעטומו"צ

יום חמישי, ד' אלול ה'תשס"ה

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' חיים אלי' וזוגתו מרת פייגא שיחיו

ווילשאנסקי

הרה"ת ר' חיים אלעזר וזוגתו מרת שטערנא בילא שיחיו

וילנקין

זקניהם

הרה"ח הרה"ת ר' רפאל וזוגתו מרת חוה שיחיו ווילשאנסקי

הרה"ח הרה"ת ר' שלום מנחם מענדל וזוגתו מרת רחל שיחיו סימפסאן

הרה"ח ר' שלום וזוגתו מרת פעסיא נחמה שיחיו לברטוב